

15.02.2016

Lausunto LVM:n luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi massadatasta ja mydatasta (LVM/1996/13/2015)

Valtiovarainministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua liikenne- ja viestintäministeriön luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi datan hyödyntämisestä liiketoiminnassa - massadatan ja mydatan strategiset linjaukset ja toimet.

Luonnos on valmisteltu avoimessa verkostomaisessa työskentelyssä. Se on tuottanut hyvin monenlaisia näkemyksiä aihepiiristä, mutta valtioneuvoston periaatepäätöksenä luonnos on ongelmallinen. Luonnos sisältää paljon elementtejä, joita tuskin on tarkoitettu lopulliseen periaatepäätöksen. Lausunnonantajien on vaikeaa erottaa, mikä on valtioneuvoston periaatepäätökseen tarkoitettua ja mikä on taustoittavaa.

Valtioneuvoston periaatepäätösten tehokas toimeenpano edellyttää vastaavien ministeriöiden sitoutumista asetettuihin tavoitteisiin. Tämä valmistelu ei ole sitouttanut ministeriöitä eikä ole antanut riittävästi mahdollisuuksia vaikuttaa linjausten sisältöön. Edellä kuvattujen ongelmien takia emme valitettavasti pysty selkeästi ottamaan kantaa kokonaisuuteen eikä useilta osin edes valtiovarainministeriön vastattavaksi annettuihin kokonaisuuksiin. Ne jäävät hyvin tulkinnanvaraisiksi.

Valtiovarainministeriö näkee ongelmallisena, että samassa periaatepäätöksessä käsiteltäisiin sekä massadataa ja mydataa. Näitä voitaisiin jopa kutsua toisten vastakohtiksi. Niiden edistäminen vaatii hyvin erilaisia toimenpiteitä. Olisi tarkoituksen mukaista, että nämä kaksi käsitettä erotettaisiin omiksi kokonaisuuksiksi.

Samassa yhteydessä olisi myös syytä harkita onko massadatasta tarpeen tehdä periaatepäätöstä. Sen edistäminen tapahtuu erilaisten käytännön toimien kautta, jotka voidaan toteuttaa jo hallituksen tekemillä linjauksilla hallitusohjelmassa ja hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmassa.

Mydatasta periaatepäätöstä voitaisiin harkita, koska sen edistäminen vaatii myös erilaisia politiikkatoimia. Se olisi syytä valmistella laajana keskusteluna, johon myös kansalaiset ja erilaiset järjestöt voisivat osallistua. Mydatassa on myös kyse koko julkista hallintoa koskevasta toimintatapamuutoksesta. Valmisteluprosessi voisi toimia sitouttajana.

Luonnokseen sisältyy paljon passiivimuotoon kirjoitettuja tehtäviä (kehitetään, osallistutaan, ylläpidetään). Tehtävien rahoitusta ei ole osoitettu kenellekään. Näissä ja erityisesti kohdassa 2.1. on esitetty, että valtio voi ottaa rahoituksellista tai omistuksellista roolia kansallisten infrastruktuurien ja markkinoiden avaamiseksi. Näiden osalta todettakoon, että rahoituksen kautta osallistumi-

nen tulee hoitaa vahvistettujen menokehysten puitteissa ilman uusia määräraha-avahteita.

Julkisen sektorin avoimen datan määrän kasvattaminen on kannatettavaa mutta tulee myös pohtia, miten korvataan nykyisin maksullisten aineistojen tulomenetykset julkisen sektorin toimijoille. Lisäksi rekisterien avaaminen kaikille avoimiksi aineistoiksi vaikuttaa rekisteriaineistoihin pohjautuvien yritysten liiketoimintaympäristöön. Näitä vaikutuksia olisi tarkemmin analysoidava ennen kuin päätös tehdään.

Muutoinkin vaikuttavuusarvio olisi tehtävä myös Suomen kannalta. Luonnoksessa on keskitytty EU-tason vaikutuksiin. Periaatepäätöksen toimet luonnollisesti koskisivat vain Suomea.

Martti Hetemäki
Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Anna-Maija Karjalainen
Ylijohtaja, ICT-johtaja